

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

20 januari 2004

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de omzetting van de Europese richtlijn inzake de huisvesting van kippen

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-De Bever tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over verruiming van overheidswaarborg in de glastuinbouw

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Dinsdag 20 januari 2004

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.23 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de omzetting van de Europese richtlijn inzake de huisvesting van kippen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Meyer tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over de omzetting van de Europese richtlijn inzake de huisvesting van kippen.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vorig jaar heb ik de bevoegde ministers reeds ondervraagd over de omzetting van de Europese richtlijn met betrekking tot de vaststelling van de minimale normen inzake de bescherming van legkippen. Op 18 maart 2003 heb ik minister Dua hierover geïnterpelleerd en op 6 november heb ik minister Sannen hierover ondervraagd. Minister Sannen zei toen dat hij wachtte op het standpunt van de federale minister van Volksgezondheid, de heer Demotte.

Minister Demotte zou nu voorstellen om kippenbatterijen te verbieden voor alle nieuwe gebouwen vanaf 1 januari 2003, dus met terugwerkende kracht. De bestaande batterijen zouden worden verboden vanaf 2012. De aangepaste of verrijkte kooien die Europa voorstelt als meer diervriendelijke productiemethodes, worden dus niet toegelaten.

De gewesten moeten hun akkoord geven voor deze materie. De beperkingen die werden opgelegd omwille van het dierenwelzijn, hebben ook een econo-

mische weerslag op de landbouwbedrijven. Volgens CD&V is het onaanvaardbaar dat ons land verder gaat dan wat Europa vraagt. Het resultaat zal zijn dat de legkippenhouderij zich verplaatst naar het buitenland en dat de kippen er niet beter van worden.

Ik wil u wat deze kwestie betreft trouwens even op een detail wijzen, mijnheer de minister. Vorige week raakte bekend dat eieren die worden geproduceerd in alternatieve houderijen met buitenloop veel delicateser zijn. In de streek rond Menen moest er zelfs op worden gewezen dat die eieren niet mochten worden geconsumeerd wegens verontreinigingen met PCB's en dioxines. Het is reeds lang duidelijk dat alternatieve houderijsystemen met uitloop gevoeliger zijn voor invloeden van buitenaf. Ik wil daar maar eventjes terloops op wijzen.

Wallonië liet vroeger al weten dat het niet akkoord ging met het voorstel van toenmalig minister Tavernier, dat verder ging dan de Europese richtlijn. Het wenst de minimale uitvoering van de Europese richtlijn, en niets meer.

Ik heb altijd al gewezen op de grote economische weerslag en de ernstige gevolgen voor de sector als boven op de implementatie van de Europese richtlijn nog eens een extra norm wordt opgelegd. Hierdoor zal de tewerkstelling in de landbouw opnieuw naar beneden gaan.

Om deze redenen zou ik de minister graag de volgende vragen stellen. Wanneer heeft de Vlaamse regering de beslissing genomen of zal ze de beslissing nemen over de voorstellen van minister Demotte over de omzetting van de richtlijn ? Is er nog overleg geweest met de bevoegde federale minister en met Wallonië ? Is er nog overleg geweest met de sector ? Is de minister zich bewust van de economische gevolgen voor de sector in Vlaanderen als België verder gaat dan Europa vraagt ? Wat is de tewerkstelling en de jaaromzet in de sector ? Welke

De Meyer

zijn de economische consequenties voor de bedrijven in deze sector ?

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ook ik werd gecontacteerd door mensen uit de sector met betrekking tot deze kwestie. Ik stel vast dat de heer De Meyer terechte vragen stelt. Ik kan namelijk ook moeilijk aanvaarden dat de Vlaamse overheid zou ingaan op het voorstel van minister Demotte, omdat we ons eigenlijk toch wel moeten scharen achter de Europese richtlijn.

Verder gaan dan de Europese richtlijn lijkt me in deze sector en in de economie in het algemeen zoals die er momenteel uitziet, eigenlijk toch niet verantwoord. Ik ben dan ook benieuwd naar het antwoord van de minister en ik zou er ook voor willen pleiten om toch niet meer te doen dan de richtlijnen van de Europese Commissie ons voorschrijven. Dat betekent concreet dat die verrijkte kooien toch wel aanvaardbaar zouden moeten zijn, zeker in een overgangperiode. Dat is trouwens ook wat de sector vraagt.

Mijnheer de minister, met het oog op de tewerkstelling in de sector zou ik erop willen aandringen dat de ministerraad, na het uitstel van vorige week en de week daarvoor, in de toekomst toch de gepaste beslissing zou nemen en dus de Europese richtlijnen wel omzet maar zeker niet verder gaat dan dat. De sector werd de voorbije jaren namelijk reeds zwaar getroffen door economische tegenslagen en door dioxinecrisisen. Ik wil er dus uitdrukkelijk voor pleiten dat we de economische haalbaarheid en levensvatbaarheid van deze sector niet in het gedrang brengen.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, collega's, in mijn antwoord op de vorige interpellatie van de heer De Meyer over de omzetting van de Europese richtlijn in verband met de normen voor de verschillende huisvestingssystemen bij legkippen, heb ik inderdaad laten weten dat ik het voorstel van minister Demotte zou afwachten vooraleer ik dit dossier opnieuw op de agenda zou plaatsen van de Vlaamse regering.

Begin december heeft minister Demotte mij een voorstel toegestuurd met het oog op de akkoordverklaring van de Vlaamse regering. Op 22 decem-

ber 2003 werd mij nog een gecorrigeerde versie overgemaakt.

Voor alle duidelijkheid wil ik dit laatste voorstel eerst even toelichten. Het ontwerp van koninklijk besluit neemt zowel voor de bestaande klassieke legbatterijen als voor de alternatieve huisvestingssystemen als scharrel, vrije uitloop en het volièresysteem, de bepalingen uit de Europese richtlijn volledig over. Het hoofdstuk uit de richtlijn over de aangepaste of de zogenaamde 'verrijkte' kooien wordt echter niet overgenomen.

Het bouwen van klassieke kooien zoals die nu bestaan, is volgens de richtlijn sowieso niet meer toegelaten vanaf 1 januari 2002. Het verbod op het gebruik van de bestaande krappe batterijen vanaf 2012 is eveneens opgenomen in de Europese richtlijn. In het ontwerp van koninklijk besluit gaat men niet verder dan dat. Het is wel zo dat in dit ontwerp van KB het systeem van verrijkte kooien niet wordt toegelaten. Eigenlijk is er dus een totale omzetting van de richtlijn behalve voor het gedeelte 'verrijkte kooien'.

Ik heb het ontwerp van koninklijk besluit meteen voorgelegd aan de collega's van de Vlaamse regering. Dit werd besproken op 9 en 16 januari 2004. Gelet op de verschillende meningen heeft de ministerraad nog geen gezamenlijk standpunt kunnen formuleren. Het onderwerp zal dus volgende vrijdag opnieuw op de agenda staan.

Wat uw vragen in verband met het overleg betreft, kan ik u meedelen dat er in november 2003 een interkabinettenwerkgroep tussen federale overheid en gewesten is samengekomen waar de voorgeschiedenis van het dossier werd besproken en waar werd meegedeeld dat een nieuw ontwerp van koninklijk besluit zou worden overgemaakt. Dit gebeurde, zoals reeds gemeld, in de loop van december. Ook het Waals Gewest was op deze vergadering aanwezig. Het dossier zal ook opnieuw worden besproken op de Waalse ministerraad.

Over het onderwerp van de huisvestingssystemen is er de voorbije weken geen officiële overlegvergadering geweest met de sector, maar er zijn wel contacten geweest in het kader van ander overleg met de sector, onder andere in verband met het broedeierendossier en de leegstandsvergoeding naar aanleiding van de vogelpestcrisis. Alle opmerkingen van de sector – die mij overigens wel bekend waren – werden mij daar nog eens meegegeeld.

Sannen

Net als bij de vorige interpellaties wil ik hier nogmaals benadrukken dat de Vlaamse overheid een positief aanmoedigingsbeleid voert inzake dierenwelzijn en milieubewustzijn. Voor alle alternatieve huisvestingssystemen bij legkippen wordt, in combinatie met ammoniakreductie, tot 40 percent steun toegekend voor het bouwen of verbouwen van de stallen.

Er wordt steeds meer belang gehecht aan de voedselkwaliteit en aan een evenwicht tussen de economische, de ecologische en de sociale pijlers van het productieproces. Via het VLIF worden extra inspanningen in die context ondersteund. Het VLIF steunt dus bedrijven die alternatieve huisvestingssystemen voor legkippen realiseren. Op dit ogenblik voert Europa een aantal studies uit waarin de verschillende systemen van huisvesting voor kippen worden geëvalueerd. Die studies schatten ook de gevolgen van de richtlijn 1999/74 in.

Op dit ogenblik is er nog niet echt veel praktijkervaring met verrijkte kooien. De productieresultaten en andere cijfers zijn indicatief. We moeten er dus omzichtig mee omgaan. De exacte financiële en economische gevolgen zijn immers niet met zekerheid te voorspellen.

Op voorhand stellen dat verrijkte kooien een hogere economische waarde hebben dan de alternatieve systemen, is dus voorbarig. Het is onbetwistbaar dat het systeem van de verrijkte kooien een hogere productiekost met zich meebrengt in vergelijking met de bestaande krappe legbatterijen, die sowieso niet meer mogen worden gebouwd. De discussie over een verstrengde wetgeving in een Europese lidstaat moet daarom vertrekken van een economische vergelijking tussen de verrijkte kooien en de alternatieve huisvestingssystemen.

Het verschil in de productiekosten tussen een ei dat werd gelegd in een verrijkte kooi en een ei uit een volièrestal bedraagt 7 tot 8 percent. De arbeid is daarbij inbegrepen. Door middel van de eerder vermelde ondersteuning, wordt dat verschil voor een groot deel gecompenseerd. De 40 percent ondersteuning dekt meer dan de kosten voor het ombouwen van de stallen. Als gevolg van de nieuwe Europese handelsnormen voor eieren kunnen vanaf 1 januari 2002 eieren uit een volièresysteem worden verkocht als scharreleieren, zodat hierdoor eventueel een stijging van de marktprijs kan worden bekomen. De rentabiliteit van een volièrestal moet dus niet noodzakelijk lager liggen die van een verrijkte kooi. Het is niet correct om op voorhand

reeds te beweren dat verrijkte kooien economisch belangrijker zijn dan het alternatieve volièresysteem.

Volgens cijfers van het Centrum voor Landbouweconomie bedraagt de eindproductiewaarde in 2002 van de verkoopsactieve eierensector 127 miljoen euro en zijn er in Vlaanderen 297 legkippenbedrijven. Die bedrijven zijn in Vlaanderen goed voor 499 arbeidseenheden, waaronder 188 bestendige bedrijfsleiders. Ik ben me wel degelijk bewust van de economische gevolgen voor de bedrijven. De VLIF-steun toont dat aan.

Ik ben ervan overtuigd dat deze instrumenten de Vlaamse pluimveehouders in staat moeten stellen om verder op een duurzame en kwaliteitsvolle manier te produceren, zonder dat de bedrijfseconomische zekerheid in het gedrang komt. Ik denk dat we nu best volop voor de alternatieve huisvesting kiezen. Eerst gedurende een beperkte periode een ombouw tot verrijkte kooien laten gebeuren, lijkt me een slechte keuze. In functie van het dierenwelzijn is het aangewezen dat we onmiddellijk voor het alternatieve systeem kiezen. Ik durf te betwijfelen dat dat systeem economisch nadelig is, zeker in het licht van de VLIF-steun.

Mijnheer De Meyer, ik heb ook in Boer & Tuinder het artikel gelezen waarin het verhaal van Menen wordt gekoppeld aan dit verhaal. In Menen gaat het echter over scharreleieren voor eigen gebruik van kippen die in een tuin rondlopen op een bodem die niet is gesaneerd. Ik ga ervan uit dat wie voor het volièresysteem kiest, zekerheid heeft over de bodemkwaliteit. De verontreiniging in Menen is historisch en heeft invloed op de kwaliteit van de scharreleieren. Er is geen bijkomende vervuiling in Menen.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U kunt alleen maar zeggen dat u de Europese richtlijnen toepast, wanneer u die helemaal toepast. Het schrappen van de mogelijkheid van de verrijkte kooien gaat verder dan de Europese richtlijnen.

Ik heb het artikel in Boer & Tuinder volledig gelezen. Ik hoop dat uw coalitiepartner en minister-president Somers, die volgens het artikel beloftes heeft gedaan, woord houden. Dat is in het belang van de sector. Ik zal deze kwestie dus nauwgezet volgen. Indien Vlaanderen en België strengere normen zullen hanteren dan de andere landen in Eu-

De Meyer

ropa, zal er een verplaatsing van de productie naar andere Europese landen gebeuren.

Ik heb zelf vijf scharrelkippen in mijn tuin. De risico's die daarbij komen kijken, zijn groter dan de risico's die gepaard gaan met de traditionele huisvestingssytemen. Dat blijkt uit alle onderzoeken. Ik ben bekommerd om het dierenwelzijn, maar ook om de volksgezondheid.

In deze sector zijn winst en verlies een kwestie van centiemmen. De financiële gevolgen voor de bedrijven kunnen echter in de miljoenen lopen. Ik hoop dat u daar rekening mee houdt.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en genuanceerd antwoord. Ik ben ook blij dat het voorstel van minister Demotte uiteindelijk conform de Europese richtlijnen is, met uitzondering dan van het verbod op de verrijkte kooien. Het spanningsveld tussen het dierenwelzijn, de voedselveiligheid en de bedrijfseconomische rentabiliteit is er en moet ten volle worden benut om iedereen tevreden te stellen.

Er moet worden getracht om die 7 tot 8 percent aan extra kosten te compenseren. Bedrijven die moeten leven van zeer kleine winstmarges in een zeer concurrentiele economische omgeving, mogen geen verlies leiden of niet failliet gaan door een eenmalige ingreep. Ik pleit er dus voor dat de extra investerings- en productiecosten op een of andere manier worden geneutraliseerd.

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat er met het volièresysteem geen problemen voor de voedselveiligheid en de volksgezondheid zullen zijn. De eieren die in dat systeem worden geproduceerd, zullen we als scharreleieren beschouwen. Dat kan voor een beperkte economische meerwaarde zorgen. De VLIF-steun zorgt voor economische compensatie. We hebben zeker rekening gehouden met economische factoren. Minister Demotte moet de richtlijnen in wetgeving omzetten. De Vlaamse regering geeft advies aan minister Demotte.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever tot de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over verruiming van overheidswaarborg in de glastuinbouw

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Gardeyn tot de heer Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, over verruiming van overheidswaarborg in de glastuinbouw.

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, eind december 2003 gaf de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan een besluit om de overheidswaarborg voor investeringen in de glastuinbouw te verruimen. Dit besluit moet nu nog naar het federaal Overlegcomité en de Raad van State voor het definitief kan worden goedgekeurd. De maatregel voorziet concreet in een verruiming van de mogelijkheid van overheidswaarborg om bij hogere investeringen een overheidswaarborg te verlenen op een totaal van maximum 2 miljoen euro subsidiabele investeringen gradueel en omgekeerd evenredig afnemend tussen 80 en 50 percent toegepast op het geheel van de gewaarborgde lening.

De sector beschouwt dit besluit als een stap in de goede richting maar bestempelt het anderzijds als ruim onvoldoende. Afgelopen jaar voerde het Centrum voor Landbouweconomie, het CLE, op vraag van de administratie Land- en Tuinbouw immers een studie uit over de optimale schaalgrootte van de Vlaamse glastuinbouwbedrijven. Naast de optimale schaalgrootte, die zich afhankelijk van de subsector situeert tussen 1 en 2,5 hectare, gaf de studie ook een inzicht in de daaraan verbonden investeringskosten. Voor een glasgroentebedrijf situeren deze kosten zich tussen 1,6 en 1,9 miljoen euro. Voor een kasplantenbedrijf kan dat zelfs oplopen tot 2,6 miljoen euro.

Aangezien het voor jonge starters zo goed als onmogelijk is om voor voldoende eigen inbreng te zorgen, moet de aanvullende waarborgverstrekking boven een subsidiabele investering van 1 miljoen euro ook de volledige 80 percent bedragen. Verder lijkt het logisch dat het maximaal subsidiabel bedrag waarop investeringssteun mogelijk is en dat nu beperkt is tot een miljoen euro, wordt opgetrokken conform de resultaten van die CLE-studie.

De Vlaamse regering heeft zich principiële ingetkend in het 'actieplan naar een duurzame glastuin-

Gardeyn-De Bever

bouw'. De sector verwacht dan ook dat ze daarvoor in de nodige bijkomende middelen voorziet in het kader van het VLIF.

Ik had van de minister dan ook graag het volgende vernomen. Kunt u de studie van het CLE onderschrijven? Werd de problematiek besproken met de sector zelf? Ziet u mogelijkheden om hiervoor dan toch in bijkomende middelen te voorzien in het kader van het VLIF?

De voorzitter : Minister Sannen heeft het woord.

Minister Ludo Sannen : Ik zal kort zijn, mijnheer de voorzitter. Ik heb als de formele opdrachtgever van de studie naar de optimale schaalgrootte van glastuinbouwbedrijven, uitgevoerd door het CLE, met de grootste belangstelling kennis genomen van de resultaten van deze studie en dit voor de diverse betrokken onderzoeksvlakken, waaronder de optimale schaalgrootte. De optimale schaalgrootte is trouwens niet de enige parameter, vermits het welslagen van een glastuinbouwbedrijf niet enkel is gekoppeld aan de grootte maar minstens ook aan de arbeidsproblematiek, de vestigingsproblematiek, de concurrentiepositie en de vakbekwaamheid van de ondernemer. We mogen ons dus niet blindstaren op het element 'schaalgrootte' alleen om een rendabele glastuinbouw te kunnen hebben.

De problematiek van de verruiming van de overheidswaarborg is regelmatig aan de orde geweest op de opeenvolgende overlegvergaderingen met de landbouworganisaties, in het bijzonder op deze waar het ging over het VLIF. Met de aanpassing aan het VLIF-besluit heb ik dan ook beslist om de overheidswaarborg te verruimen, zij het met voldoende risicospreiding tussen ondernemer, financiële instelling en overheid. Niemand heeft er immers belang bij dat er investeringen plaatsvinden die economisch niet verantwoord zijn en dus gedoemd zijn om te mislukken. Ik ben er dan ook van overtuigd dat met deze verruiming van de over-

heidswaarborg in grote mate wordt tegemoetgekomen aan de initiële vraag van de sector. We komen er misschien niet volledig aan tegemoet, maar ik denk dat er ook een juist evenwicht moet worden gezocht tussen de belasting voor de ondernemer en de waarborg die de overheid inbouwt.

Het voorstel dat nu principieel werd goedgekeurd, houdt in dat er bij een investering van 1 miljoen euro 80 percent aanvullende waarborgverstrekking is, bij 1,5 miljoen euro 65 percent en bij 2 miljoen euro 50 percent. Ik kan me voorstellen de sector vraagt om dat percentage ook bij 2 miljoen op te trekken tot 80, maar als men een dergelijk groot bedrag wil investeren, moet ook de leefbaarheid van het bedrijf voorop blijven staan. Dat is een verantwoordelijkheid die ook voldoende moet worden gedeeld door de ondernemer in kwestie. Ik denk dat we met die 50 percent waarborg het juiste spanningsveld hebben gevonden. Ik kan me voorstellen dat u vindt dat het spanningsveld bij 80/20 ligt, maar ik denk dat dit toch iets te verre gaand is, rekening houdend met de hoge investering die hier gebeurt.

– *De heer Roland Van Goethem treedt als voorzitter op.*

De voorzitter : Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Ik had wel verwacht dat het een beetje in die lijn zou liggen, maar vragen staat vrij. De vraag werd me uiteraard ingefluisterd door de sector en mijn achterban. Ze zijn alleszins gelukkig dat er al voor een stuk wordt tegemoetgekomen aan hun vraag.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.49 uur.*